

GALENI METHODI MEDENDI, ID EST

DE MORBIS CVRANDIS,

LIBER QVINTVS.

ARGVMENTVM LIBRI.

Sanguinis profluua quæcumq; uenis uel arterijs læsis contingunt, sanantur, ac ulcera in pene uel in sede.

Epilogus uniuerse ulcerum curationis superioribus libris explicatæ.

CAP. 1.

Vemadmodum quis vlcera curationem optime moliat, cū duobus ante hūc libris docuerimus, illud obiter ostendimus, reliquos omnes medicos, q̄ simpliciū in nobis particularū elementis minime inquisitis artem adeunt, non posse quicq̄ certa rōne sanare, minimeq; omniū qui Thesali dogma profitent. Reliqui nanq; ea saltem vlcera, quæ in diuersis sint partibus, diuersis rōnibus sananda censent, ipsa nimirū experientia docti. Qui vero Thesalū authorem sequuntur, propter excellentem scilicet sapientiam, omne vlcus, quacumq; in parte animalis sederit, similis egerere curationis putant. Quippe si cauum sit, impleri: si æquale, cicatrice induci: si caro supercrescat, hanc detrahi: si cruentum recensq; sit, agglutinationem postulare aiunt. ceu vero qui hæc norit, eum recte mederi sit necesse. nec sit hæc ratio et cuiuslibet è plebe communis, cum nemo sit qui horum quicq̄ ignoret. Caterum, nec quemadmodum carne implendus sinus sit, nec quæ admodum ad cicatricem perducere quod impletum est, debeat, aut comprimi quod superauctum, aut coalescere quod purum citraq; sinum est, intelligunt. Sunt enim eiusmodi opera tantum medicorum, quæ vel ratione, vel experientia, vel vtriusq; ope sunt inuenta. Rursus igitur repetentes, summam ea percurramus, quò dicendorum caput cum dictorum copuletur calce. Mōstratum est, omne vlcus siccantia medicamenta requirere. Caterum, quod sinum habet, vt minus sanè quàm reliqua, sic ea quæ præterquam quò modice siccant, etiam abstergendi facultatem obtineant, desiderare. Quod vero coniungi sibi labra postulat (cuiusmodi scilicet sunt quæ medicis latine Cruenta, græce Enæma dicuntur) huic tum quæ magis etiam siccant, tum vero quæ citra absterfionem leuiter adstringant opus esse. Nam quæ vlcera perducere ad cicatricem postulant, hæc non solum magis adhuc siccantibus, sed etiam strenue adstringentibus remedijs egerere: Quòd si caro eorum præter naturæ modum intumuit, acris & demolientia (quæ eadem calida siccaq; necessario sunt) desiderare. Si quod vero aliud symptoma vlceri adiunctum erat, ab eius natura curationis indicatio sumebatur: atque ex hac rursus remediorum facultas petebatur. Si nanque fordes innasceretur, quæ hanc tollerent opus esse: eaq; omnia abstergendi vim habere multo sanè maiorem, quàm ea quæ carne implerent. Si vero copiosior in his humiditas cerneretur, etiã quod magis siccaret medicamento opus esse: caterum, quod propriam speciem non egredere- tur. Ac si agglutinatum medicamentum esset, siccans adstringensq; id esse debere: si carne impleturum, siccans & abstergens. atque in singulis reliquorum, vti dictum est. Si vero intempera- ta subiecta caro esset, primum eius intemperantiæ succurrendum esse: vtique quæ siccior iusto esset, hanc humectantibus: quæ humidior, siccantibus: tum quæ calidior esset, refrigerantibus: que frigidior, hanc calefacientibus: & si gemina qualitate esset intemperata, pharmacū quoq; eligentibus quod gemina esset qualitate contrariū. Quippe id oium q̄ præter naturā sunt, cōe esse, non posse ad naturā suā redire quicq̄ sine ijs quæ ipsi facultatē haberent contrariā. Considerandas præterea & intemperantiæ cās hoc tpe esse, siue hæc totius corporis essent cōes, siue quarundā partium, ppriæ, q̄ videlicet per societate (quæ Sympathean vocant) exulceratū membrū infestarent. Medendum vero primū esse causæ, q̄ intemperantiā adhuc foueret: post hanc uero, ipsi q̄ ita facta esset intemperatiā. Quippe hanc cōem indicatiōne esse omniū, q̄ ex cā quapiam oriānt. Ostendimus aut̄ tum ab vlcerum differentijs diuersas præberi indicationes: tum eas quæ à laborantis corporis tēperamēto sumunt, diuersam ab his habere rationē. Siquidem illa, cū ex ijs quæ præter naturam sunt, sumant, oēs contraria esse adhibenda dicant: hæc cum ab ipsa natura capiant, similia. Nam si qua siccior pars est: ea magis siccari postulat, quæ minus talis est, ea minus est siccanda. Ad eundē certe modū, & de calefaciendo refrigerandoq; est præceptū. Nec illud omisimus, ex præcellentiā membri, aut contrariio statu, itemq; ex sensu acris hebetē ue diuersum medicandi consiliū peti.

De unitatis solutione in uena, uel arteria.

CAP. 2.

ERgo quod reliquum est huius morborū generis curandi, id nunc apponamus. Nos genus id, lucidioris doctrinæ cā, unitatis solutionē appellauimus. nec refert si continuitatis solutio, nē voces. Incidit hæc non in similaribus modo, & simplicibus partibus, sed et in cōpositis, & instrumentali- bus.

idem cap. 89. an. med. 2.

id. ca. 5. lib. 2. cap. 6. b. et 7. d.

- A** bus. Quarū ambas norunt, qui methodum Hippocratis consecantur, ppter ea q̄ vtrāq; partē naturam intelligunt: alteram aut̄ duntaxat (nempe quā ab instrumentalibus prābetur) qui Erasistratum, & Herophilum sequuntur. Quare in ijs qui sequuntur sermonibus quācunq; à calido, frigido, humido, & sic corpore morbo uel indicationes sumuntur, nullus certe methodum hī habebunt. quā verō forma, positu, præcellentiā, acri sensu, aut his contrarijs, præbentur, has nō ignorabunt. Illustrius erit quod dicimus, si partes ipsas proposuerimus. Quoniam igitur de ijs maxime vlcibus, quā in carnosīs accidunt partibus, hæcenus abunde tractauimus, nunc tempestiuum videtur de ijs agere quā in arteria, vena, & neruo contingunt: nec de ijs absolute, sed vt in quouis sunt viscere, uel deniq; instrumentali animalis parte. Ergo sicut arteria vena uel magna vulnerata est, & copiosum sanguinis profluuium cōtinuo superuenit, & glutinari id vulnus difficile quidem ēt in vena est: in arteria vero non solum difficile, sed etiam quod fieri (sicut nonnullis medicōrum est visum) omnino fortasse non possit. Dicendum ergo vicissim de vtriusq; est, ac prius de sanguinis profluuio: secundo loco de agglutinatiōe. Quoniam aut̄, & per anastomosis, & per diapedesin, vt mox docebimus, profluvia huiusmodi fiunt, non alienum sit, propterea q̄ curationem cōmunem habent, ēt hoc loco de ijs meminisse: tametsi ex alio esse morborum genere videantur. Sanē profluit ex vena, vel arteria sanguis, aut reserato earum ore, aut tunica earū diuisa, aut (vt sic dicam) transcolatus, siue sudoris modo transmissus. Porro diuiditur ipsa tunica, tum ex vulneratione, tum contusione, tum ruptiōe, tum erosione. Anastomosis accidit propter tum vasis imbecillitatem, tum sanguinis qui ad os eius impetu ruat copiam: ad hæc, acrem q̄piam quā illi extrinsecus incidat qualitatem. Diapedesin vero ex tunica quidem ipsa rarefacta, sanguine vero tenuato oritur. accidere præterea interim potest, & ex gracilium vasorum ore adaperto. Dicendum igitur est de horum affectuum vnoquoq; seorsum, ac primum de diuisiōe, quam vel ex erosione, vel vulnere, vel contusione, vel ruptione diximus accidere. Quā itaq; vulnerant, ea sunt acuta, atq; ad fecandum habilia, quā contundendo solunt, ea grauiā duraq; sunt. quā rumpunt, omnia id tensionis interuentu faciunt, idem & intensior actionis vehementia facit, tū succi abundantia, non vtiq; virium respectu, sed cum à vase suo non continetur, etiam casus ab alto, tū graue quippiam durumq; incidens. Quippe eiusmodi aliquid cum vel vasis vacuis, vel pusillam omnino rem continentibus in ea incidit: si durum ex opposito obiectum habet, cōtusa reddit, at si plenum vas sit, prius id rumpit, quā cōtundat, cum sit quod tū accidit, persimile ac si vtem vesicam uel impleas, atque in hanc lapidem iactes, vel contra lapidi vtem violenter illidas. Sanē huic persimile est quod accidit in calibus ab alto. Quam nanq; rationem vter habet ad lapidem, hanc homo habet ad solum. Quisquis vero ex maximo acutissimoq; clamore, in pulmōibus vas perfregit, is violentiā actionis acceptum malum referet. Similiter huic, & qui ex eo quod prægrauē onus, aut humeris imponere est conatus, aut aliās manibus attollere, vas fregit. Atq; hoc etiam magis, cui ex concitatissimo cursu, aut valentissimo saltu, aut aliter particula vlla violenter extensa, id accidit. Est enim id quoque persimile, ac si funem, aut lorum, quā maxime distēdas. Porro perrumpi quoque non pauca, propterea quod sanguinem quem in se habent, non continent, potissimum cum flatulentus is sit: indicio sunt tum dolia, quā sæpe musto rumpuntur, tum alia multa valentissimorum corporum.

Quibus remedijs uenarum & artēriarum ulcera agglutinari, & fluxus sanguinis deriuari, ac reuelli queat. C. 3.

- A** C si ex vulnere, vel clamore, vel casu, vel cōtusione perruptū vas est, vtiq; in his causa ipsa desit. Si vero ex abundantia, fieri pot̄ ut uas ēt amplius rumpatur, esse cōtra saltem adhuc manente causa. Atq; in hoc quidē affectu vacuanda quāprimū abundantia est: abhinc sanguis suppressendus: mox vlcus ipsum curandum. Vbi vero effectrix causa iam desit, primum sistere sanguinem expediet, post vlcus sanare. Quomodo igitur sistemus sanguinem? Obturato quidē quod perruptū est, aucto aut̄ atq; aliorum translato quod per id ferebatur. qn̄ si id eo quo inter initia impetu confluat, osculūq; vasis pari modo pateat, citius planē moriatur animans, quē pluuio laborat, q̄ sanguis cesset effluere. Porro, vlcus ipsum claudetur, uel labris eius quā distident in idem adductis, uel osculo eius obstructo. Adducentur in idem labra eius, tum nostrarum manū opera, vbi sic ad manū vlcus se exhibet: tum per deligaturam, tum vero per ea remedia, quē refrigerent, & adstringant. Neq; n. suere fas est arteriā uel uel vulnus: ueluti dixerint qui nullam à vulnerata partis substantia naturaq; sumi indicationem aiunt. Obstruetur vasis osculū & sanguine ipso concreto (qui Thrombos græce dicitur) & ijs quā foris illi imponuntur. Possunt aut̄ superimponi tum carnosæ ipsæ, quā circa vlcus sunt partes, tum in nonnullis vulneribus ipsa cutis: ad hæc quæcunq; ipsi cōmimisimur, Ea sunt & linamenta, quos Motus græce vocant, & medicamenta ea quā idcirco quod ex lenta crassaq; substantia consistant, meatus obstruunt, (Græci Emplastica vocant) præterea quā crustam, quā Græci Escharan vocant, efficiunt. Quippe hanc quoq; ceu septū quoddā huiuscemodi vlcibus veteres excogitarunt. Efficiunt hanc tum ignis ipse, tum quādam medicamina quibus ignea vis inest. Atq; his quidem rebus obstruit vasis osculum. Auertitur aut̄ sanguis, atq; ad alia membra conuertit, tum ad proxima deriuatus, tum ad cōtraria reuulsus. Illud Parocheteulin, hoc Antispalin græci vocāt. Nam hæc q̄q; Hippocratis inuēta sunt,

omnis

Vit. 2. 3. et symp. causa
cap. 2. fol. 2. h. n. 27. A.
et et symp. diff. cap. ult.

Ex hoc colligo q̄ am
Roualis q̄ seruatio
Aurosis à Gal. dicitur

Gal. methodi medendi

ca. 6. Epid. par. 2. com. j.
ca. 6. fo. 2. E. ca. 9. E. F.
ca. 9. art. med. ve. 7. l.
cap. 6.

omnis scilicet immodica uacuationis communia remedia. Deriuatio ad uicina loca fit, cum id quod per palatum uacuatur, per nares deriuatur: reuulsio autem ad contraria cum ad inferna reuellit. Rursus quod per sedem profluit, id per uuluum deriuamus: sursum uero reuellimus. Ita nanque & natura ipsa facere solet. Mulieri enim, inquit Hippocrates, sanguinem ueniens remedio sunt. Hac igitur de causa, si uel menses confertim erunt, uel sanguis ab utero quoquo modo profluxerit, sursum reuelles, cucurbitam maximam sine mammis defigens. Nam & hoc Hippocratis inuentum est. Eandem ob causam cum e naribus sanguis erumpit, id retinent maximae in praecordijs defixae cucurbitae. Infigende autem sunt, si ex dextra nare profluit, super iecinore: si ex sinistra, super liene, si ab utraque nare, super utroque sunt imponenda uiscera. Quod si resolutus adhuc aeger non sit, etiam uena ex eo cubito incidenda est, qui profusioni e directio respondet. Vbi paulum detraxeris, mox unam horam intermittens, rursus detrahes, post iterum atque iterum, pro laborantis uiribus. Ad hunc modum & reliquas omnes fluxiones (quod communis ratio est) tum ad contraria reuocabis, tum per uicina deriuabis, utique quae per alium fluunt, ea uel per urinas, uel uterum transmittens. quae uero per urinas, ea uel per uterum, uel per sedem transferens: pari modo quae per uterum erumpunt, uel per urinas, uel per alium. quae uero in oculis, aure, uel palato fluxiones accidunt, eorum ad uicina deriuatio per nares est. Reuulsio uero in ijs quae supra sunt omnibus, deorsum semper agitur: sursum, in his quae sunt infra. Praeterea a dextris ad sinistra, sicut ab his rursus ad illa, similiter ex ijs quae intus habentur, ad ea quae foris sunt: contraque ab his ad illa. Ergo frictio contrapositae partis, potissimum per ea medicamenta quae calefaciant, praeterea uincula ualentius adducta, ijs quae ad contrarium reuocant remedijs sunt annumeranda. Non secus profectio & naturalium meatuum qui positi ex aduerso sunt, reclusio. Quae uero id praestare medicamenta possint, tradita eorum materia a nobis est in libris, quos de medicamentis prodidimus. sed de omni fluxione in sequentibus et libris tractare necessarium erit. Nunc ad sanguinis profluuium est redeundum. Quippe de genere obturantium quodammodo est, & uinculum ipsis profluentibus uasis iniectum: ipsique nostri digitum dum ea committunt, stringuntque. Est & alia huc pertinens ligatio, quam Graeci Epidemion uocant, quanquam ipsum uas circulo non complectitur, sicut uinculum: uerum cum ex parte complexu suo committat quodammodo vulnerati membri dissidentia labra, & quae superimposita sunt contineat, merito inter claudentia remedia numeratur. Praeter omnia iam dicta, inter haemorrhagiae remedia censeatur, & appositus vulneratae partis situs. Porro appositus fuerit, si ad geminum hunc finem sit directus: nempe ut & dolore pars careat, & sursum spectet. Si uero uel prona spectet, uel doleat: non solum profluuium non sistetur, sed etiam, si non sit, prouocabitur. Ergo qui haec norit, si quando aliterit ei cui ex uulnere sanguis profluit, (de his enim primum agam) illico digitum super os uulneris uasis imponat, blande innitens, ac sine dolore comprimens: quippe simul tum sanguinem sistet, tum eum concrefcere in uulnere faciet. Quinimmo si uas, unde profluit, alte sit demissum, certius ipsius tum positum intelligat, tum etiam magnitudinem: praeterea, uena ne sit, an arteria. Post haec iniecto uinco attollat, ac modice intorqueat. Quod si ne tunc quidem sistitur sanguis: si uena fuerit, tentet citra uinculum sanguinem supprimere aliquo ex ijs medicamentis, quae sanguinis supprimendi facultatem habeant. Sane optima horum sunt emplastica ea quae ex fixa resina, & farinae triticeae tenuissimo polline, & gypso, alijsque id genus, sunt confecta. Sin arteria sit, duorum alterum, aut uinculo amplectens, aut totum uas praecidens, profluuium sistes. Sane uinculum magnis quoque uenis injicere interdum cogimur: atque et interdum totas praecidere utique transfusas. Incidet autem huius necessitas in ijs quae ex profundissimo loco recte assurgunt: praefertimque per angustas, uel principes particulas. Quippe ita retrahitur ex utraque parte pars utraque, celaturque ac integitur a superiacentibus corporibus uulnus. Tutius tamen est utrunque facere, & uinculum uasis radici injicere, & quod deinceps habetur praecidere. Radicem uasis uocam prioris eius partem, quae uel iecinori propior est, uel etiam cordi, haec in collo ab inferiore est parte: in brachijs & cruribus a superiore: in singulisque reliquarum partium, prout ex dissectione intelligere licet, quam nec ipsam a methodi isti Thessalij admittunt.

Quo pacto implenda carne sint ulcera, cum sanguinis impetum sisterimus, ac de medicamentis quae crustam inducunt.

CAP. 4.

ca. 6. et cur. ma. q. sang.
mis. cap. ubi.

His pactis, implendum carne uulnus quod primum est prius, quam uinculum a uase decidat. Nisi, nam produca caro prius locum qui circa praecisam arteriam est, impleuerit: sed locus aliquis uacuuus supfluerit, utique quod Graeci Aneurisma dicunt, sequitur. Quae ob rem eo potius genere sanguinem sistenti utendum suadeo, quod sua lentitia meatus obstruat, (emplasticum uocant) quod crustam efficit, propea quod citius & minore cum periculo post ipsum impleret uulnus. Quippe periculum in altero est, ne si defluat crusta, rursus sanguinis proflusio ex uase exciteat. Optimum igitur omnium quod noui medicamentorum, quo et ad cerebri membranarum haemorrhagias tutissime utemur, est, quod nunc subijcia: Thuris pars una, aloes partis unius semissi miscet. mox cum utendi tempus instat, tum huius cum oui candido subigit, quantum mellis reddat crassitudinem, hoc dehinc leporis mollissimis pilis excipitur, deinde tum uasi ipsi, tum uulnere toti liberaliter imponit, alligandum autem id forinsecus fascia est ex tenui linteo, Cuius fasciae primi

primi

- A** primi quatuor quinqueue amplexus ipsi profluenti vasi iniiciuntur: ab hinc vasis radicem uersus ducetur, in quibus videlicet partibus radicem uersus ducere licet. Licet autem ferè in omnibus præter quæ cerebri membranæ. His factis, ubi tertio die solueris, si tutò adhuc medicamen vlceri adhæret, aliud rursus super impones: ac ueluti linamentum id quod ex pilis factum inhæsit, madefaciens deligabis, ita ut in initio deligasti. Sin prius sua sponte linamētum decidat, radicem vasis digito blāde comprimens, quatenus uidelicet nihil confluat, hoc quidem suspenſa manu adimes, atq; alterum impones, ad hunc modum quoad carne muniatur, curare uas debebis, utiq; à principio ad finem vsq; particulam supinam seruans: custodito tamen in hac situs figura, modo. Vitandum. n. ne dolor incidat, ac rursus profluuium excitet, cum nihil sit quod profluuium magis quàm dolor proritet, & phlegmonas augeat. Hoc medicamento multifariam utor, aliàs (ut dictum est) duplum thuris, aloes admiscens, aliàs parì modo ambobus utens, aliàs paulo superante aloen thure, aut et plusculo, sed nondum duplo: et mannam pro thure aliquando iniiciens. Est autem manna medicamentum, quod magis quàm thus adstringat: Thus uero quàm manna magis emplasticum. Porro constat in duris corporibus plus aloes esse immiscendum, in mollibus plus thuris. Eritq; alterum eorum magis adstringens: alterum lentitū & crassitudine sua tenuibus spiramentis magis inherens, quod emplasticoter on uocant. Itaq; etiam magis tenax, ac (ut sic dicā) resinofius deligas thus oportet, ubi magis esse emplasticum medicamentum studebis. id sanè tum mollius est, tum albidius, tum quod mansum ritu aloes & mannæ non cōminuit, sed partes suas sibi cohærentes defendit, ueluti Chia mastiche. Verum hæc eius tractationis sunt propria, quæ de componēdis pharmacis præcipit. quam in hoc opere non alicubi attigisse omnino non licuit. Siquidē aut nusquā nobis particularis exemplificandi mentio fuit, sed ipsis tū uniuersalibus contentos esse methodis oportuit: aut si particularia poneremus, etiam preparatio eorum fuit attingenda. Verum (ut ante est dictum) eius generis remediorum quæ methodo sint inuenta, uno altero ue exemplo hic posito contentos esse conueniet. Id uero semper mihi teneri memoria uelim. Sed reuertamur rursus ad id quod dicendo, parum absoluius. Mentionem enim iam dicti medicamenti idcirco pluribus feci, quod cæteris id omnibus præstare mihi persuasi, mirorq; sicui melius inuenire continget. Iōq; tum in cerebri membranæ semper: tum in colli vulneribus eo utor: etiam ipsarum uenarum irregularium, quas Sphagittidas uocant, utpote cum harum quoque profluuiū citra uinculum sistat. Non est autem in his committendum ut in opere properes, ueluti quidam stolidi chirurgi faciūt: sed altera manu inferiorem uasis partem comprimes, aut complexus tenebis, altera medicamentum vulneri impones, ac blande ei apprimes, donec concretum adhæserit, mox deligabis superne deorsum, non (ut in artubus) inferne sursum, siquidem radicem uersus uasorum, ducere deligationem oportet, ac quod confluit reprimere. Sunt porro & alia non pauca pharmaca, quæ citra omnem dolorem emplasticam vim obtinent: uerum nullum ita carne implet. Expediit autē quā maxime in eiusmodi casu, ut priore medicamine cadente, caro circum uas ipsum sit producta. At quæ crustas generant, ubi crusta decedit, magis nudam partem, quā pro ipsius naturali habitu derelinquunt. Est nanq; ipsius crustæ generatio ex subiectis circumpositisq; corporibus (ut sic dicam) semiustis: sic, ut cuiusmodi in hyemem extinctos hos carbones rem parant, eiusmodi ipsæ crustæ carnis exustæ sint reliquæ. Quare quantum particulæ adustum ad crustam est, tantū profectò ipsi de naturali carne deperditur. Id itaq; omne particulæ decedit, cum crusta cadit, atq; ob eam rem nuda sineq; carne uisitur. Multisq; postea quæ crusta decedit, profusio sanguinis, quæ egre supprimi potuit, superuenit. Quare in his quoq; quisquis methodo administrare omnia uolet, istum modos omnes, quibus sanguis supprimatur, longe ante cōsiderabit, tum eum eliget qui minus sit cum periculo, utens non minus & reliquis omnibus quoties necessitas urget. Maximā autem necessitatem, uel crustificis medicamentis, uel ignitis ferramentis utendi animaduerti, ubi ex erosione putrescentis alicuius profluuium sanguinis concitatur. Quinetiam ubi in tali affectu totum quod computruit est sublatū, tutius est uel ipsius ueluti radicē adurere, uel certe crustificis medicamentis uti. Hac uero ratione tum in pudendis, tum sede ad talem necessitatem sæpe deuenimus, quòd uidelicet hæc partes tum propter naturalem humiditatem, tum quòd excrementorū sunt canales, ex leui causa putrescant. id uero quò pro incrustantium pharmacorum delectu consilium diriges, erit non utiq; solus calor, sed cum quo adstringendi facultas sit coniuncta, qualis in chalcitide, & mysi, & atramento sutorio, siue ustis his siue inustis utere, uisitur. Quæ uero ex calce non extincta conficiuntur, ea utiq; ualentiora his sunt: cæterum calx adstringendi vim nō habet. Excidunt igitur citius quæ ab his fiunt crustæ, hærent autem corporibus diutius quæ ab adstringentibus. Quod utiq; longe est utilius: quando ita prius nascitur in imo earum caro, efficiuntq; profluenti vasi uelut operculum quoddam. Vnde nec nosmet præcipites esse (ueluti nonnulli sunt) ad crustas, ubi hæmorrhagias periculum imminet, detrahendas oportet, nisi in illis tantum affectibus, in quibus propter putredinem candens ferrum corpori hominis admouere coacti fuimus. Appellat nescio quomodo eum affectum oēs nunc medici Græci *ρῶν* à verbo quod pascere significat, propterea quod pergere pascendo id uitiū ab ægris particulis ad eas quæ integræ sint, soleat: atq; harū semper aliqd ægris adijcere: ita ut non à substantia indicatæ rei, sed ab accel-

* Αἰθέρια
καὶ, caliditate

Vid. c. g. et simpl. med. 1.
65. H. et s. if. comp. med.
et gen. cap. 19. s. fo. 25

forio

Gal. methodi medendi

sortio appellationem indiderint. Copia materiae medicamentorum omnium, quae hac praedita facultate sunt, in proprijs commentarijs dicetur. Proprios intelligo, & qui de simplicibus medicamentis, & qui de compositione eorum sunt scripti.

C. 5.

Capita methodi sanguinis profluvium sistendi, ac de eo profluvio quod de profundo corporis erumpit.

Ergo recessitis huius methodi, qua sanguinis profluvia quae ad manum sunt cures, capitibus mox ad eorum quae in alto sunt corpore, tractationem accingemur. Qui igitur est valis profluit sanguis, aut propterea quod amplius non confluet, sistetur, aut quod oclula diuisio erit, aut etiam propter utrumque simul, id quod reor tutissimum. Porro confluere prohibet, & propter animi deliquium, & cum ad contraria reuellit, & cum ad vicina deriuatur, & per refrigerationem tum corporis totius, tum vero praecipue ipsius partis afflictae. Hac enim ratio etiam frigida pota saepe haemorrhagias suppressit. Idem facit & frigida foris in fotu affusa: sed & pulsa, & vinum acerbum, aliaque quaecumque vel astringendi, uel simpliciter refrigerandi, vim habent. Claudii ipsa diuisio, si uel contrahatur, conuiuaturque, id quod diuisum est, uel obstruatur. Sanè contrahitur tum adstrictione, tum refrigeratione, tum deligatura, tum uinculo exceptum. Obstruitur uel intrinsecus, uel extrinsecus: Et intrinsecus quidem, à sanguine concreto, Graeci Thrombon vocant: Extrinsecus tum hoc ipso, tum uero linamentis, & spongijs, & crustis, & medicamentis ijs quae lentitia crassitieque sua meatus obserant, (Graeci Emplastica vocant.) ad haec corporibus ijs quae circumiacent, propius admotis. Quorum singula quemadmodum perficiantur, dictum iam est. At quae de profundo sanguinis profluvia erumpunt, ea nec uinculo nec deligatura sanes, ueluti nec ignitis ferramentis, nec (ut semel dicam) ijs quae diuisum ipsum corpus partem uel contingere machinamur: immo per reuulsionem, ac deriuationem ad vicina. praeter ea cibum potionemque, qui & emplastica vim habeant & refrigerent, & medicamenta quae adstringant. Habes uero uberem talium materiem in proprijs operibus. Quae uero à partibus indicatio sumitur, ea communibus quae iam dictae sunt curandi indicationibus, ueluti auctarium in singulis affectibus accedit, siquidem instrumentis aliquando utimur, pro partis ipsius proprietate, alijs ad uterum, alijs ad uelica, alijs ad omnia intestina crassa. Quippe in haec, per clysterem: in uterum, per ea quae Metrenchytas Graeci uocant, idoneorum aliquod medicamentorum immittimus: Sic & in uelica per in di rectum foratas fistulas. Sanè rariora ex his profluvia sanguinis sunt: sed tamen aliquando fiunt, & quamquam non profusione ipsa, periculosa, ac certe ob diuturnitatem non sine periculo. Si quidem quaternis diebus uidimus è uulua profluere sanguinem, nec potuisse vllò remedio sisti, quoad quarto die plantaginis succo utentibus nobis prorsus constiterit. Est porro id medicamentum & ad ea quae ex erosione excitantur sanguinis profluvia, utilissimum. cui etiam ualentius aliqd hoc casu medicamentum, aliàs aliud ei miscere soleo, utique ad totum respiciens affectum. id quod semper est faciendum, ac pro maximo documento in omnibus habendum. Nam in his ipsis quae ex uulua, uelica, & intestinis profluvia citantur, aestimari debet ipsius profusionis quantitas: ut ueluti cet hanc iam uel ut primam, uel ut secundam indicationem curationis habeamus, nec tamè obiter totius affectus non habentes rationem. Nam si perruptum uas aliquod magnum est, aut uehementer reclusum hiat, utique adstringentibus medicinis est opus, ueluti balauitio, & hypocythide, & rhoe, & omphacio, & acacia, & gallis immaturis, & malicorio. Sin uel exiguum uas est, quod perruptum est, uel modice reclusum, sic ut non multus sit qui in eo profluit sanguis: etiam aloë, et manna, & pini cortex, & lemnium sigillum, & spinae aegyptiae fructus, & crocum, & lapis hematites, aliaque id genus ex uino nigro aultero, utilia medicamenta sunt. Quod si nec genus id uini praesto sit, nec plantago, nec solanum, (quippe haec quoque sunt idonea) coquemus in aqua & rubi germina, & cynosbati, id est canini rubi, & myrti, & lentisci, & hederæ. in summa omnium quibus adstrictoria vis inest, siue radix sit, siue fructus, siue cortex, siue germen. idemque etiam adstringentium malorum, maximeque cotoneorum, itemque myrtorum, & mespilorum decoctum idoneum ad proposita praesidium est.

De profluvio sanguinis ex erosione, uel Diapedesi.

CAP. 6.

At si ex erosione profluvium quoddam incidit, non est id magna ex parte profusius: sed exiguum & paulatim effluens. eoque Passionis, uel Andronis, uel Polyadae pastillis utendum est, aut et (ut dictum est) nostro, qui genere eandem vim obtinet, ceterum magis potentè. Sistunt enim haec erosionem, si tamen etiam toti corpori sit consultum, ut prius est dictum. Sin profusior haemorrhagia sit, ijs quae uehementissime adstringant, utendum medicamentis est, quoad uehementis eius impetus frangatur. mox deinde admittendi illis pastilli sunt, postea ad ipsos solos ueniendum, cum aliquo ex ante dictis succis aut decoctis. At uero quae extrinsecus profluenti particulae admouentur, tum adstringentia, tum citra adstrictionem frigida, haec ipse (ueluti plerique medicorum) non ubique probat: sed mihi contra omnino quae fieri res postulat, ipsum sanguinem intro compellere, ac uenas quae in alto sunt, implere uidentur. Vidimus, n. quosdam eorum qui ex pulmonibus sanguinem reijcerent, ex thorace refrigerando manifeste lesos: quos ut qui sanguinem uomuerunt nonnullos, quod ueter foris esset refrigeratus. Eodem modo & eorum quibus ex naribus sanguis profluxit, alique ex capitibus refrigeratione deterius habuerunt. Ergo nec oino, nec sine discrimine, nec oī tpe, loca quae

B
* Al. super u. i. dicta est, & ita legendum est.

T

F

G
* arnoglossi.

H
* arnoglossi.

impresi cod. et manuscripti qdam ut Lina cer transtulit, habet. sunt tñ qui addant rō dīā xāprov. i. ex charta consēcto.

Gal. methodi medendi

intestino sunt vlcera, etiam per vesicam, cui sit fistula recta ad finem annexa, inijcere liquatū me-
dicamen tepidum licet. Variabitur itaq; remedium consistentia pro instrumentorum specie,
neq; enim fas est eiusmodi instrumentis crassa medicamenta infundere: sed humidiora postulat,
atq; idcirco mediocriter plerunq; calida. Proinde sicca medicamenta, magis sunt idonea, quā ea
quæ liquabilia vocantur: quoniam facile, vel plantāginis, vel alterius eius generis succo, miscen-
tur. Eiusmodi medicamenta sunt & crocū, & pompholyx, & aloë, & q̄ Cephalica græce dicuntur.
In ipso autem primo producendæ carnis tempore, quod suppressionem sanguinis continenter
excipit, etiam lemnia terra salutare auxilium est.

De ulceribus pulmonis, & sanguine de pectore erumpente.

CAP. 8.

it q. t. lo. aff. cap. 8. g.

AT quæ in pulmone hæserunt vlcera, difficiliora ad curandum sunt. Quibusdam vero non
difficilis modo eorum curatio, verum etiam quæ perfici omnino nequeat, videtur: idq; tū
ratione coniectantibus, tum experientia. Ratione, quoniam pulmo inter viscera propter anhel-
tum perpetuo sit in motu: cum utiq; quietem requirant ea quæ sunt sananda. Experientia, quod
neminem vnquam eorum qui ita sunt affecti, sanatum viderint. Atq; de experientia quidem (nā
hinc cœpisse par est) dubitare fortasse licet, propter agnitionem. Nos enim vidimus alium ex eo
quod maxime vocem in clamore intendisset, alium quod ab alto cecidisset, alium in palastra per-
cussum, non solum statim gravissime tussivisse, sed et simul cū tussi alios vnam duas, ue, alios plu-
res heminas sanguinis spuisse. Qui vero ita erant affecti, aliqui omnino sine dolore erant, alij in
pectore dolebant. Quinetiam sanguis ijs qui doluerant, nec confertim reiectus est, nec multus,
minusq; tum ruber, tum calens, ceu e longinquo veniens. At quibus citra dolorem est reiectus,
ijs & confertim, & plurimus, tum ruber feruensq; expuebatur, clare docens q̄ non procul veni-
ret. Porro aliam dubitationem facit, nec hanc leuem, ipsa sanguinis ex thorace in asperam arteriā
transumptio, propositam videlicet à medicis, ijs qui transmitti eum per membranam, quæ pul-
monem inuoluit, posse non putarunt. Forteq; (nisi multis eorum qui ita sunt affecti, tum statim
ortus dolor, tum vero quibusdam eorum phlegmone superueniens quæ postea suppuraui, ma-
nifestum indicium præbuisent in pectore consistentis affectus.) pronunciaissent sanguinem ex
pectore per fauces nunquam reijci. Nunc vero his indicijs consulti, à pectore quidem venire cō-
cedunt. Cæterum dum aliam viam, quā per pulmonis membranulam inquirūt, multa, eaq; ab-
surda proferre coguntur, quāuis in ijs quos Empyus græce vocant, ipsum pus quod medio spa-
tio inter pectus & pulmonem contineri ipsi fatentur, videant (arbitror) apertissime ex pulmone
expui. Nos vero in ijs quibus erat in pectore tantus abscessus, vt etiam ossium aliquid carie cor-
rumperetur, manifeste ipsis ostendimus nullam quæ iniecta in pectus fuerat, ex pulmone ex-
pui. Sane nouimus in vrbe Roma, † loco profecto fluxiōibus maxime obnoxio, † eiusmodi af-
fectus in pectore non raro constitisse: vt necesse fuerit ipsum os quod affectum fuerat, excidere.
In plurimis vero etiam membrana quæ costis intra subtenditur, vnā cum corrupta costa inuenit
putrefacta. Solemus ergo in curatione, nulla per vlcus infusa, iubere aliquando quidem vt incli-
nati in laborantem partem tussiant, saepe vero molliter concutere, interim etiā organo quod pus
extrahit (Pylcon Græci vocant) educere quod intus ex nulla reliquum est. Hoc factō, vbi tum
pus vniuersum, tum et saniem vlceris eluisse confidimus, mox medicamenta iniicimus. Ergo in
eiusmodi affectibus, si quem in medio pectoris ac pulmonis spatio humorem reliqueris, statim
hunc tussi eiectum contemplabere. Mirandi profecto sunt ij, qui de via per pulmonem hæsitent,
quo pacto non magis hæsitent, quemadmodum crassus sanguis in fracti ossis callo effundatur.
Nam & ipse qui effunditur, non paulo naturali est crassior, & cutis substantia longe utiq; crassior
pulmonis inuolucro est. Quod igitur diximus, cū vel casu, vel præualida acutaq; voce, vas aliqd
in pulmone rumpitur, citraq; dolorē confertim sanguis feruens floridus multusq; cū tussi expuit,
scire licet in viscere vulnus esse. Aggredienda vero curatio est, prout nos saepe sumus aggressi.
quibus utiq; non raro successit. Igitur laboranti ipsi iniungendū est, vt nec magno vtatur respira-
tu, ac semper agat silentium, præterea vena cubiti interna protinus incidenda, à qua bis terq; po-
stea sanguis est detrahendus, utiq; eius auertendi causa, tum artus oēs fricandi, vinciediq; ita ut
ipsi solemus, vbi hæc sunt facta, primū posca tum diluta, tum tepida potui est offerenda. quō sigs
in viscere thrombus. i. cruor concretus latet, resolutus expuatur. atq; hoc nihil vetat bis ter ue-
ternis horis facere. Ab ijs vero et aliquos eorum quæ tum emplasticam vim habent, tum adstrin-
gunt, medicamentū exhibendū. idq; aut ex posca diluta primum, aut ex malorum, myrtorum ue,
vel alicuius eiusmodi adstringentium decocto. Rursusq; vesperi medicamen hoc similiter dan-
dum, circunciso, si valentior sit, omni nutrimento, sin aliter, sorbitionis quod satis est, exhibedū.
Maxime vero ad rē pertinebit, si et postero die, modo fortis cubans sit, parū sanguinis ab incisa
iam uena rursus detrahatur, tum victu medicamentisq; eodem modo in quartum vsq; diē vtaf.
pectore interim, si æstas sit, vndiq; melino, rosaceo ue madefacto: sin hyems, nardino vnguento.
Q, si emplastico aliquo uti medicamento placet, habes à nobis optimum, quo et ad reliqua vul-
nera cū fiducia vtare, constat id ex bitumine & aceto, † alijsq; quæ illis misceri medicamentis so-
lent quæ enaema barbara à medicis dicuntur. Q, si mulieri mederis puero ue aut deniq; corpori,
quod

it q. t. lo. aff. cap. 8. g.
ca. s. aph. iij.

Vid. ca. 6. t. san. au. cap. 10.
ca. 7. lib. 10. cap. 16.
it. t. comp. med. p. gen.
in fine.

amoglossi.

F

G

H

† Græce aliq; legitur.

^a Nota q̄ viciata ista sanguinis misctio nō graua euacuandi, sed sū deruandi conuenit, non enim, ut inquit Accius, euacuacione indigona salus, nimirum ab affectione ipsa euacuand.

A quod mollis sit carnis, quod ex chalcitide fit, satis habile medicamentum fuerit. cuius vires in primo libro eorum quæ de medicamentorum compositione inscripti, explicauimus. Hac nos ratione multos, ad quos statim ut malum senserunt, accessimus, percurauimus. Quippe hoc maximum est, cuius te attentum esse magnopere oportet, an videlicet statim à rupturâ valis facta curatione incipias, quod cruentum adhuc vulnus priusquam phlegmonem excitet, glutines. Nam si ea semel inuaserit, exigua spes est eius postea glutinandi. in longius tamen trahere potest ipsa. Quod vero eiusmodi vlcera vel difficulter, vel plane nunquam curari possint: hoc in causa est, quod cum phlegmone soluitur, eluenda pus vlceris & sanies sunt. Atque ex vtero quidem & vesica tum sua sponte excernunt, quam videlicet pronis delabi licet, tum elui præterea à nobis possunt. In pulmone neutrum omnino fieri potest. Quare oibus quæ huic loco herent vlceribus, vna reliqua expurgatio est, ea quæ per tussis fit. At si recte his tum reliqua omnem quietem suauissimam, tum vero ut sensim respirarent, nec quicquam loquerentur, ut vulnus glutinaret, iniunximus: quæ potest tussientibus esse sanationis spes. Non igitur propterea quod in perpetuo propter respirationem motu viscus id est, desperata curatio est, vel ut qui ante nos fuere senserunt, sed propter saniei & puris vacuationem. Ideoque si statim quis sit aggressus, ac iam dicta ratione medeatur, coeunt. In phlegmone prius occupavit, difficilem incertamque curationem recipiunt: quoniam pus & sanies prorsus totaque ex spacijs pulmonis non expelluntur, & tussis ægras partes valde lacerat. At quæ ex pectore educunt, triplex cõpendium præ se habent, quæ ex pulmone vacuant, habent. Nam & vasa ipsa multo sunt minora, & sanies in spatium interius effluit. & in summa magis carnosum pectus est quam pulmo. Nam asperæ arteriæ substantia, quæ admodum carnis expers siccaque est, nulla alia aialis in parte inuenitur. quæ etiam ipsa in eiusmodi reiectionibus rumpi solet: cum si qua reliqua vena vel arteria sit rupta, ipsis asperis illæsis manentibus, per solas osculorum (ut sic dicam) coapertiones translatio sanguinis fit. Itaque nec calidus in talibus, nec ruber, nec multus sanguis emittitur. Ac videntur quidem prima saltem fronte leuius eos eiusmodi affectus, ut qui copia vacuationis minime terreant. Sunt vero vel ob hoc ipsum grauius. Quippe cõcretus circa ruptum vas cruor, cui facilis transitus in asperas arterias non est, glutinationem prohibet.

De vulneribus septi transversæ, ac earum partium quæ intra peritonæum continentur. C. A. P. 9.

Simili modo & transversæ septi vulnera, quæ foras non perueniunt, in carnosus quidem partibus subinde coalescere sunt visa, eius motu non obstante. Quæ in neruosis eius herent, insanabilia sunt. Sanè difficilis grauisque curatio est etiam eorum quæ in carnosus sunt partibus, si iam phlegmone occupauit. Idque non ipsi modo diaphragmati, verum etiam oibus quæ intra peritonæon sunt contenta, quod in ea. i. sanies defluat. Cæterum danda opera est, ut ea quacumque ratione siccemus, tum per ea præsidia quæ extrinsecus imponuntur, tum per ea quæ ex aqua vino uel tenui bibuntur. Porro horum maxime idonea sunt, & quæ propterea quod ex seminibus fiunt, Diapersmaton græce dicunt. & quod solemne nobis est, quoque in pectore perforato semper utimur, quod ex calia componitur. Cæterum tum hæc, tum humida quædam foris applicanda, quæ eiusmodi vulneribus sunt accommodata, ad tractationem de medicamentis pertinent. Hic methodos tamen tradimus, quæ præsidiorum indicent genus. Quare si quando quædam à nobis particulatim pro exemplis adhibeantur, hæc addita claritatis causa fuisse existimandum.

Aduersus methodicos, quod medicamentorum genera è partium ulceratarum substantia immutentur. C. A. P. 10.

Rursus igitur propositas methodos repetamus, monstremusque quantum generalis omnium vlcerum curatio per singulas animalis partes speciatim immutetur. Hinc namque discemus precipue quidem id quod in toto opere est propositum: nempe minime in curationibus errare: velut appendicem vero, etiam eorum qui se Methodicos vocarunt, audaciam. Qui (siquid mihi, qui nec ad gratiam quicquam, nec ad odium loqui soleam, est credendum,) cum omnium ipsi medicorum maxime à methodo sint alieni, dantant (quatenus saltim scribunt,) non solum reliquos veteres, sed etiam ipsum omnium nobis methodi autorem Hippocratem. Ac Empiricus quidem omnia, quæ nos per indicationem inueniri ostendimus, ea dicit per experientiam sibi cognita. Cum vero præter indicationem & experientiam nullum inuentionis organum tertium præterea sit, isti neutro utentes, tamen appellandos se Methodicos censeant. Ergo sequantur nos, & nunc saltem ostendant vlceribus omnibus per singula membra curandis vnam esse sanationis rationem. Audiamus homines quo pacto vlceres curent, aut quales indicationes ab eo sumant. Num alias vllas, quam quod planum cicatrice sit inducendum, sinuosum carne implendum, cruentum glutinandum? At quo pacto inueniam quod cicatricem inducat, & quod carne impleat, & quod coalescere faciat? Ne labora, inquit, sunt enim inuenta. At qui haud scio an recte, aut an omnia. Fieri enim potest, ut vel ex deteriorum nota quædam inuenta sint, potiora inuenta non sint: vel ut quæ inuenta esse videantur, etiam ipsa sint mala. Indeque adeo accidere, ut quædam vlcera prorsus non sanentur, quædam longiore spatio, & cum dolore, & famis cruciatu minime necessario. Neque enim audet quisquam nouam aggredi experientiam, priusquam sibi persuaserit priorem curandi rationem recte se damnassee: veluti in ipsis vlceribus quæ in pulmone consistunt, quæ ne agnouisse quidem omnino fas est citra dissectionum actionumque notitiam, quorum nimirum utrumque auerfantur. Cæterum con-

Septima Classis.

cecece cedatur

2. g. m. cap. 4.

πρόσω. i. calibus.

in ipso xal.

Vit. 4. cap. ii. E.

Vit. 4. t. p. aff. cap. 5. H.

Gal. methodi medendi

cedatur ad præfens cognosci ab istis Theſſali ſectatoribus vlcus, quod pulmone inſederit. Nun- E
quid igitur ſicuti hoc illis conceſſimus, ſic etiam & q̄ ſordidum ſit intelligant, an purū, an eguale,
an ſinuofum, an ſaniei, vel puris plenum, concedemus, videlicet vel ex diuino afflatu, vel per in-
ſomnium ea videntes. An hæc quoq; quomodo agnoſcant percontabimur? An vero citra horū
agnitiones, pharmacum quoduis exhibere concedemus? Ego nanq; exiſtimo primum expur-
gandam eſſe immundorum vlcerum ſordem, implēda vero carne eſſe quæ pura & ſinuofa ſint.
rurſus pus ſanieq; expurganda quibus hæc circum hæreant, mox ita cicatricem inducendam.
Iſti vero haud ſcio quonam modo talia vlcera ſanauerint, nam Theſſalus de his proſus nō ſcri-
pſit, ne videlicet vel ignorantiam ſuam, vel inconstantiam proderet. Quippe vel rationi parum
conſona, & falſa de his dicent: vel ſiquis vera dixerit, eorum indicationem ex mēbri ſubſtantia,
præterea ſitu formaq; accipiat neceſſe eſſe. Nam eſto, vlcus in pulmone ſordidum purumq; &
cum phlegmone, & line phlegmone, & ſinuofum, & planū dignoſcere norint. etiam illud ſcire
eos detur, quanq̄ ne eius quidem, tamenſi minimi, inuentionem ſibi vindicent, nempe q̄ tale vl-
cus viridi medicamento expurgetur, Macherionis (ſi libet) vel Iſidis. nihil enim refert. Reſpon-
deant igitur mihi, ſi vlcus in vlcere hæſerit, quid facient? Num viridis medicamenti aliquid de-
uorandum dabunt? Omnino ridicula res eſt. Sed dicant, vndenam medicamen id in pulmone F
deferendum ſciunt? Quod ſi id quoq; ſciant, illud certe intelligere non poterunt, an ipſam vim
ſuam, quam in extrinſecus poſitis vlceribus habuit, ſeruabit. At eſto ſciant hæc quoq; q̄ & ean-
dem tuebitur vim, quam in externis vlceribus obtinuit, & q̄ ſordes deterget: certe an tuſſim mo-
uerit, intelligere non poterunt. Cum tamen niſi per tuſſim ſordes expurgetur, nullus ſit deter-
gentis medicamenti vſus. Ergo id quoq; iſtis detur. At illud ſaltem effugere non poſſunt, quin
diuerſam curationem in vlcere femoris, & vlcere pulmonis adhibeant. Siquidem alterum aqua
perluunt, alterum tuſſibus expurgant. Pone vero rurſus vlcus quod in pulmone ſedit, craſſo eſſe
pure circum datum. Nunquid tum quoq; viride medicamen exhibebūt; an mel potius lingere iu-
bebunt? At id dicant, vndenam inuenerint. Non. n. profectō id respondebunt, qm̄ tenuandi in-
cidendiq; vim quandam obtinet: cum ipſi à facultatibus eiufmodi diſquirendis vltro diſſugiant.
Sed nec q̄ Empiricis in eiufmodi notarum concurſu inuentum eſt mel prodeſſe, propterea iſtis,
ſicuti illis, eo vti fas eſt. Primum, q̄ experientiam contemnunt: deinde q̄ Empiricus in eiufmodi
concurſu, quam ſit in pulmone affectio, ignorare ſe fatetur. cæterum, quæ conducant, ſe p̄ ex-
perientiam obſeruaffe. At Theſſalo non ſatis eſt curare quod omnino non norit, ſed ab affectuū G
indicatione procedit. Sanè ſi oīa illi ſcire donemus, ſicuti prius, non minus q̄ nos: at nunq̄ p̄fectō
effugiet, quin in diuerſis corporis partibus curationis ſpecies mutetur. Non enim eadem cura-
tionis ſpecies profectō eſt, aut nullam in vterum propter ſordidum vlcus inſundere, aut melco
medendum exhibere, aut ſpongia vlcus dētergere. Cæterum hæc adhuc parua: illa planè maxi-
ma ſunt. Fingamus diutinum vlcus citra phlegmonem in multis eſſe partibus, oculo, aure, naſo,
ore, femore, ventre, vtero, ſede, pudendis. Fingamus & illud, ſi placet, vlcus eiufmodi vel planū
omnino eſſe, vel exiguo minus planum: respondeantq; nobis iſti ſectatores Theſſali, qui hæc
nuſquam diſcreuit, quomodo id cicatrice tegemus? Nempe eo medicamine quod ex cadmia cō-
ſicitur. Id enim vlceri quod in femore conſtitit, belle cicatricem inducere poteſt. Sed num igit̄
& ei quod in audiendi meatu conſtitit? Dicam fortassis incredibile, cæterum dijs ipſis notum.
Deprehendi aliquando quendam ex ſapientiffimis iſtis Theſſali ſectatoribus ſic vlcus medican-
tem diuturnum. Cum citius homini auris putriſſet, ac vermes creaflet, q̄ medicamēto quod ex
cadmia componitur, inductum cicatrice fuiſſet: cæterum, permiſſo homine pluribus diebus me-
dicamento ſimiliter vti, poſtea q̄ in dies grauius auris oleret, & ſanie impleretur, etiam incredi-
bilis q̄dā q̄ prius, auſum vidimus. Quippe ratus meatū ipſum in profundo cōtraxiſſe phlegmo-
nem, conſugit ad tetrapharmacum. quod planè multo magis augere putredinem partis debuit. H
vtpote quod ſiccāre vlcus proſus non poteſt, maturare phlegmonē poteſt. Ergo vbi hoc me-
dicamento ad affectum ſanandum vno die eſt vſus, vt facile videres id maxime eſſe contrarium,
& multiplicata ſtatim ſaniei vis eſt, & foetor intolerabilis obortus. Itaq; qui propinqui laboran-
tis erant, contingere amplius aurem Theſſalium non ſinebant. Ille vero præ impudentia ſtulti-
tiaq; volebat non modo medicamenti tetrapharmacii aliquid inijcere, verū etiam extrinſecus ca-
taplaſma relaxans imponere. At cum eum propinqui hominis abigerent, tīmerentq; ne in ma-
gno periculo ager foret, nos vnum diem amplius permitti Theſſalio aſino curationem exora-
uimus. Erat autem profectō poſtridie tum ſanie multo copioſior futura, tum odor grauiffimus,
quo die tentauī an fieri poſſet, vt ſententiam Theſſalij aſelli mutarem, ne omnes perderet egros,
immo aliquos iam, tamenſi paucos, ſeruare aliquādo poſſet, tam aliena ſcilicet ab omni vera me-
thodo deſerta ſecta. Ergo ſic agere cum homine ſum orſus. Nunquid (inquam) phlegmone tibi
eſſe videtur in intimo meatu, proinde relaxantibus vteris auxilijs? Ille tum ita eſſe magnopere
contendit, tum aliter eſſe non poſſe. An igitur (inquam) aliquando vlcus, quod cum phlegmone
coniunctum eſſet, aceto acerrimo cum glaucio curatum vidisti? Minime gentium (inquit) immo
ſiquis paſtillis andronijs ex aceto liquatis vtatur, etiam conuulſionem fortaiſe accerſat. Ergo
(inquam)

* κατὰ τὴν
viii. eluere.

- A** (inquam) si quis alio quopiam medicamento, quod sit andronijs multo valentius, ex acerrimo aceto vteretur, idq; ad aurem ita propinquā cerebro inuolucrisq; eius particulam, nunquid planē te authore conuulsionem accerret, si phlegmone præsertim aliqua subsit. Hæc tum ipsi, tum ijs, qui adstant vniuersis recte dici sunt visa. Ergo quantum (inquam) ad ipsarum partium habitū spectat, quæ ea quæ ad summū siccant, desiderant, tametsi nunc curatione tua sint veluti effceminata, iam tali medicamēto vterer. Nunc qm̄ plures iam dies male ipsas affuefecisti, transferre eas ad contrarium vno impetu, & semel non licet. Nam tibi ac Thessalo contēnere consuetudinem licet, non minus q̄ partium naturam: nobis autē non licet. sed primo die aceto vtar cum glaucio: secundo vtar andronio: tertio ad valentius aliquid, q̄ ipsum sit androniū, transibo. Atq; hoc tribus quatuor uo diebus vsus, si mihi vehemētius etiam medicamentum requirere vlcus videbit, eo etiam vti non dubitabo. Extrinsecus vero (inquam) imponam capiti ea parte qua auris infestatur, non, me Hercules, sicuti tu, cataplasma quod relaxare potest; sed eorum medicamētorum aliquid quæ vehemētissime siccare possunt, cuiusmodi est quod ex salice conficit: aut etiā ipsum androniū ex aceto illiniam: aut ex ijs aliquid quæ hoc magis siccant. Nam, qm̄ particula cui medetur siccissima est, necesse est valētissime siccetur. Indicat. n. veluti vitium ipsum, vt curetur, sibi applicandum esse contrarium: sic particula ipsa quod sit sibi simillimum. Itaq; & prout dixi, egri sanatiq; hominem, nullo potentiore requisito remedio. Quibusdam vero qui potentiora desiderabant, qbus vno altero uo anno vlcus aurem infestauerat, valentius oibus iam dictis medicamentum adhibuimus. Id fuit ferri scoriam tunfa, cribrataq; tenuissimo cribro, mox in tenuissimum veluti pollinē leuigata, post cum acerrimo aceto ad mellis sordiumq; crassitudinē cocta. Constat autē multiplex esse debere in mistione acetū. Verum (quod sæpe iam dixi) materiæ medicamētorū copiam ex alijs cōmentarijs petes. Nunc quæ ad methodū spectant, absoluant. Nam audiendū locus, qm̄ est siccissimus, idcirco medicamētis eget, quæ vehemētissime siccant. Quorum nullum reliquarum partū cuius applicasse expedit, sed oculo exulcerato collyriū fortasse, quod ex thure conficit. naribus vero, qd̄ multo sanē magis siccet, q̄ vt oculis conueniat, minus vero q̄ vt auri quadret. Itaq; & prius cōprehensi oēs pastilli vtilis sunt, & medicamen quod ad Musam refert, aliaq; generis eiusdem. Vlcera vero quæ in ore accidunt, quæcunq; admodum sunt humida, ea medicamētis egent, quæ vehemētiter siccant, veluti diphryge, tum ipso p se, tum ex melle, & vino, & mulso, præterea & quæ iris dicit, & quæ anthera; hisq; vel siccis, vel ex melle, vel mulso, vel vino. Vtile vero ad talia est & Musæ medicamen. præterea rhois succus, & omphacium, aliaq; quæcunq; strenue siccant. Quid. n. materias percensendo morer: At quæ simpliciora oris vlcera sunt, hæc sanare cōmode possunt, etiam medicamēta quæ modice siccāt, veluti hæc ipsa, quæ propterea q̄ in assiduo sunt vsu, Stomatica græce sunt dicta. Ea sunt quod ex moris conficit, & quod ex rubi fructu, & quod ex succo corticis iuglandiū viridis, atq; etiam his magis quod ex mulso, & cupressi sphaerulis cōponitur. Quæ vero in ore admodum humida vlcera sunt proxime ossa, vnde carie tentari ossa periclitent, hæc propter ossium naturā quæ sicca est, vehemētissimis medicamentis indigent. Itaq; ego iam comprehensos pastillos semper leuigo, ac siccum ipsum medicamentum superimpono.

De indicationibus quæ à substantia, ab affectu, à forma, atq; à situ partium sumuntur, exemplo ulceris in pulmone.

CAP. II.

- P**orro dicta paulo ante sunt, & ad vesicam, & vterum, & intestina, & pulmōē, idonea medicamentorum genera, qbus sit in singulis vtendum: genere quidem medicamenti ab ipsa curandarum partū substantia desumpto, sed cum affectu prius etiā æstimato, modo vero vtendi eius, tum à forma, tum etiam situ. Hinc nanq; excogitati sunt, & oricularij clysteres, quos Otenchytas vocant: & vteri clysteres, quos Metrenchytas: & recti syphones, quibus in vesicam aliquid infunditur, quos Catheteras dicunt: & ipsi clysteres. Hinc rursus quæ in vetriculo, pectore, & pulmone, vlcera cōsistunt, p ea quæ edunt, ac bibunt, esse curanda: Quæ vero in intestinis, biliarum. Nā quæ vicina ventriculo sunt, his p comesta, & bibita succurrit: quæ vero inferius sunt sita, p ea quæ injiciuntur, qm̄ neq; ad ea quæ vicina ventriculo sunt, subire potest quod p sedem infunditur: nec integris viribus ad inferiora ptingere quod p os sit ingestum. Ideoq; etiā quæ vlcera in thorace, & pulmone consistūt, tum difficilium ijs, quæ sunt in vetriculo sanant, vt quorū situs longius absit, atq; idcirco medicamentorū vis remittat: tum propter hoc ipsum multo valentiora ea quæ deuorent præsidia requirunt, q̄ si ipsis statim vlceribus admouerent. Inde q; adeo excogitata medicis sunt, vbi expurgandū ex pectore, & pulmone pus est, fortissima, quæq; maxime differenc pharmacæ, taliaq; oino, quæ si vlcus in ventriculo esset, ipsum exacerbarent. Quinetiam q̄ hæc p tusses expurgent, non aliunde q̄ ex forma particularū est desumptum. q̄ hæc nullum talem exitum habeant, qualē vterus, vesica, sedes, auris, nasus, & os. Hinc etiam fit, q̄ vetriculus vtrinq; expurgari possit, sursum p vomitum, deorsum secundū naturam. Quippe hoc genus indicationū ab instrumentalibus, quatenus instrumētalia sunt, est sumptum. sicuti quæ siccandum esse docent, ab ipsarū similaritū substantia sumunt. Ab ipsis vero morbis rursus tales, veluti ab vlceribus (qm̄ de his disputatio erat) & q̄ siccanda sint, vt supra est comprehensum: & q̄ qui è vetriculo eluere

Septima Classis,

eeeeee ij pus

3. t. comp. mod. p. gon. uq. ii. ca. 12.

Vid. g. 7 simpl. mod.

A uerfus à Sole. Quòd si etiã in temperato orbis loco collis sit, veluti is qui ad Tabias conspici-
 citur, longe magis ad rem pertineat. Hoc in colle sunt herbæ quidem, agrostis, & lotus, & po-
 lygonon, & melissophyllon: Frutices vero lentiscus, & arbutus, & rubus, & hedera, & cytilus,
 aliq; his similes. Atq; ita tibi collis præparetur. Pecora vero quæ in colle ad Tabias pascuntur,
 boues sunt. Estq; eius animalis lac spissum, ita vt asinorum tenue. Ego vero, ne quod lactis ge-
 nus vsui desit, ex vaccis crassum, ex asinis tenue, ex capris medium: & boues, & asinos, & capras
 in pascua depulerim. Veteres vero etiã mulierẽ lactantem ijs, qui phthoe cõsumerentur, ad-
 stare voluerunt. Quorum sententiã ipse quoq; accedo, & q; familiare id sit, & q; priusq; ab ambi-
 te refrigeretur, id sumi voluerint. Porro hoc tibi de lactis vsu pro maximo præcepto sit, vt ijs
 quibus eo est opus, oino id astante animali statim mulctum bibant: etiã melle iniecto, si cui co-
 gi in ventriculo solet: q; si ipsum descẽdere ad aluum citius cupis, etiã sale. Atq; ille quidẽ adole-
 scens cum vlcus in arteria ex pestilenti morbo haberet, sanatus est: ac post eũ similiter alijs. Alter
 vero adolescẽs annos natus circiter decẽ & octo, cum multis diebus ex dẽstillatione laborasset,
 primum quidẽ sanguinẽ floridum cum tussi expuit, non sanẽ multum: postea vero etiã tunicã
 ipsius partem, quẽ tegens intrinsecus totam arteriam, in fauces & os per ipsum arteriẽ caput (La-
 rynga vocant) ascẽdit. Videbatur autẽ mihi tum ex crassitudine eius coniectanti, tum ægri sensu,
 ipsius laryngis esse interna tunica. Quinetiã læsa illi ex eo vox est. Atq; hic quoq; longiore quẽ
 tempore, sed tñ sanatus est. Caterum, qui ex pestilentia hoc vitio laborant, propterea mihi faci-
 le sanati videntur, q; præsecatum ijs præpuratumq; totũ corpus fuerit, quippe cum & vomue-
 rint ex ijs nonnulli, & omnibus venter profluxerit. Atq; cum ita iam vacuati essent, qui euasuri
 erant, ijs pustule, quas exanthemata vocant, nigrae toto corpore cõfertim multæ apparuerũt, vl-
 cerosæ quẽ plurimis, oibus certe sicce. Eratq; intuenti perspicuum reliquias eas esse sanguinis,
 qui in febris putruerat. quas veluti cinerem quempiam natura ad cutim trussisset: sicuti alia ex su-
 peruacuis nonnulla trudit. Verum medicamentis ad eiusmodi exanthemata opus non fuit, cum
 siderent sua sponte, ad hunc modũ, alijs quẽdam, quibus videlicet exulcerata summa pars fuit, de-
 cidit ipsa vlceris crustula, quam Ephelcida nominat. deincepsq; quod reliquum fuit, propinquũ
 sanitati erat, ac post vnum duosue dies ad cicatricem peruenit. alijs, quibus scilicet vlcerata sum-
 mitas non est, exanthema quidẽ ipsum, & asperum, & scabiosum erat: decidit vero veluti squam-
 ma quãdam, ac dehinc oēs fuere sani. Nihil itaq; miri si etiã ijs quibus eiusmodi exanthemata
 in pulmone sunt orta, propter vlcerum siccitatem sunt sanati. Quod nanq; in catexis vlceribus
 vniuersis supra monstrauius curationis esse propositũ, hoc iam ijs, quæ ex pestilentia sunt orta,
 præstõ fuit. Omnia nanq; siccã, & aspera fuere: plurima quidẽ scabiei: quãdam vero etiã lepræ
 similia. Ergo cum experientia rationi attestetur vlcerum curationẽ hunc vnum habere finẽ, vt
 siccentur, poterit quispiam ex ijs qui sanguinem ex pulmone reijciunt, seruare permultos, ita vt
 nos fecimus.

*Vit. 3. d. alim. cap. 15.
 H. 22 q. ibi.
 Vit. ca. 7. lib. 4. cap. 6.
 ca. 4. lib. 6. ca. ma. su.
 cap. 9. A. ca. in lib. 4.
 marcoru cap. 9.*

* Catarrho.

* B. ryma. i. cor-
 pus.

* A. l. m. i. cor-
 tex.

De curandis statim ijs, qui ob dẽstillationem, aut membrorum spiritus refrigerationem sanguinem reijciunt.

CAP. 13.

A Cquemadmodum quidẽ medendum ijs sit, qui notabile in pulmone yas fregerunt, inde
 adeo q; ab alto sint lapsi, vel immodice clamarint, vel pondus supra vires sustulerint, vel q;
 durum magnũq; aliquid extrinsecus ipsorum pectori incidit, dictum prius est. Quemad-
 modum vero, qui ex catarrho sanguinem reijciunt, cõmodissime tractentur, nũc dicemus, pro-
 posita claritatis causa curatione, quã Romẽ in splendida muliere peregrimus. Hæc nanq;, cũ eius-
 modi sermones audisset, quales nũc de ijs, qui sanguinẽ ex pulmone reijciunt, habuimus, siue ex
 catarrho id, siue vehemẽti tussi paululum quiddam p noctẽ expuerat, illico ad me misit, & se quod
 exigerem præbituram promittens. Audiuerat vero ante id ips, nisi quis illico præsiidiũ strenue
 afferret priusq; vlcus phlegmonen contraheret, eum operã amissurum: atq; hanc esse præcipuam
 eorũ qui sanguinẽ reijciunt, interitus causam. Igitur incidere mulieri venam, quẽ iam quatruduũ
 propter catarrhum propemodũ sine cibo egisset, non placuit: sed iussit vt acri vteretur clysteriũ
 cura manusq; calcfacienti pharmaco plurimũ fricaret, & vinciret, mox caput raderet, cui deinde
 medicamen quod ex palũbium stercore constat, imposuit. Interpositisq; tribus horis in balneum
 duxi, ac laui, nullo caput contingens pingui. dein caput idoneo pileo contexi, & pro eo qui tum
 erat tẽporis statu, nutriui sola sorbitione: post quã statim fructũ aliquẽ autumnaliũ austerũ dedi.
 Deinde cũ dormitura esset, quod ex viperis conficit medicamentum dedi: & theriacen vocat: cir-
 citer quatuor menses ante confectum. Habet. n. id etatis adhuc prævalentem papaueris succum,
 qui in antiquatis ignauus redditur, ideoq; & somniferum est: & fluxiones tum siccã, tum leuiter
 crassã. Finito vero prorsus catarrho, liquido apparebat, tum ex respirandi specie, tum sonitu se-
 mel excitatæ tussis, pulmonẽ purgatione egere. Caterum exhibere hanc non placuit secũdo sal-
 tem die, sed in omni taciturnitate, & quiete muliere seruata, tum artubus eius pfricatis, vinctisq;
 iussi reliquas quoq; oēs partes pfricari, excepto capite, quod adhuc ex medicamẽto incalesce-
 bat, rursus autẽ vespere dedi theriaces ceu fabæ nostratis magnitudinẽ. Erat vero quod pridie ac-
 ceperat, hoc longe amplius. Postea vero q; hac quoq; nocte probe dormiisset, tertio die mane

Septima Classis, eeeeeee iij mel

* A. l. graueis
 * A. l. l. ca. est
 in impressis vt
 Linacet vertit.
 in manuscri-
 ptis autẽ raxi-
 ca. i. celeritine
 legitur.
 * Ex grecis cla-
 rius. Promit-
 tens pberre se,
 quod vellẽ, fa-
 cturã, id est vt
 vetus et trans-
 latio habet ois-
 bus præceptis
 meis quantũli-
 bet arduis, se
 obsequaturã.
 neq; n. de prez-
 mio hic intelli-
 gendum est.

Gal. methodi medendi

mel coctum copiose exhibui, ac in quiete seruaui. Procedente vero die totum corpus similiter perfricui; ac pitisanæ cremorem cum pane exiguo pro cibo sumere iussi. Mox quarto die mane quidem dedi medicamentum, quod ex viperis fit, sed quod iam in ætate vigoris esset, idq; cū copioso melle. Capiti vero mulieris eodem pharmaco, quod vehemēter tum liccat, tum calefacit, imposito; ac deinde ipsa lota, nutritaq; modice, valentius iam pulmonē expurgare in quinto sum aggressus. Ac dehinc rursus rursusq; ex interuallo ad caput qdem consueto cerato, quod thaplian recipit, sum vsus. Totam vero corporis curam, in gestatione, frictione, ambitione, lauādiq; abstinentia, ac victu, tum moderato, tum vero boni succi, ad reficiendum direxi. Hæc itaq; mulier recte se habuit, minime lactis opem requirens. Alteri vero adoleſcēti, cui non ex destillatione, sed ex refrigeratis spiritus instrumentis orta tussis fuerat, cum sanguinē & ipse ad dimidiā heminam reiecit, statim venam incidi, ac bis eodem die ex ea sanguinē detraxi: deinde rursus postridie bis, sed artuum frictione, & vinctura priore die vsus, ad vesperam dedi pharmacū nostrum, quod diaspermation dicitur. Secundo die post alteram detractionē imposui toti pectori ceratum, quod ex thaplia conficit: mox vesperi, ne supra modum calfaceret, id auferens. Tertio die rursus ad tres horas imposito, hoiem laui. Cibauī autē similiter tribus his diebus: prioribus quodam duobus, sorbitūculis, tertio vero pitisanæ primum cremore, deinde pisce statim aliquo, qui & facilis concoctus esset, & simplici ratione præparatus, adiecto. Dedi quoq; medicamentū diaspermation, & secundo, & tertio die similiter ad vesperam, quippe quod & somnum conciliat, & sensum doloris eleuat, & siccandi vim habet. Tum vero, cum & spiritui delegatæ partes in naturali temperamēto essent, & totū corpus vacuatum, ac nulla phlegmone suspicio circa ruptū vas superesset, expurgare cœpimus. Mox bibito medicamēto quod viperas habet, ætatis iam vigētis, ad Tabias dimisi. Sic ego oēs qui primo se die mihi curandos permissērunt, sanauī.

De curando pulmonis ulcere quod tribus, quatuor'ne diebus insēdit.

CAP. 14.

Qui vero post duos, aut tres, nō oēs: sed aliquibus eorū insanabile vlcus fuit. Quotquot autē phlegmone sic occupauit, vt iam febricitarent, horum nullus est in totum perfanatus. Sed qui postea sic per oia præſidia rite tranſierunt, vt siccaretur vlcus, ij tū saltem lucrifecerunt, vt illud nec vltra progredieretur, nec maius fieret; sed siccātū, ac callo duratum, longiore vita frui hominem sineret. Ex ijs vero qui vlcus in pulmone habent, ij demum insanabiles mihi esse videntur, qui ex succi vitiosi erosionē id possident, quorum aliqui ceu salſilaginem spiritum suum sentire se aiunt, nam longo arbitror tempore oīno opus esse, vt succi corrigatur vitium. In tempore vero necesse est duorum alterum, aut siccando vlcus, ceu callum fieri, eoq; fore oīno insanabile: aut non siccando, tum ipsū putrefcere, tum quæ circa sunt depascere, atq; ita spatio pulmones putrefacere. Porro multi ex ijs, qui eiusmodi succum vitiosum cōgelissent, cum ex eo tussissent, non tū etiānum sanguinē reijcerent: huius nostræ providentiæ cōpotes facti, prorsus sunt perfanati. Oportet autē in principio nullius rei eque esse sollicitum, q̄ vt neq; tussiant, neq; ex capite aliquid in pulmonem defluat. Cauetur id triplici præſidio, purgatione primum: secundo, medicamine quod diaspermation dicitur: tertio, ipsi capiti prouidendo. Quod purget, diuerſas facultates habeat oportet, cuius generis nostræ sunt pilulæ quæ ex Aloe, Scammonia, Colocynthide, Agarico, Bdellio, & Gūmi Arabico conficiunt, ad plures videlicet excrementorū purgandas species. Sanè satisfaciant ad vsū, & quæ sine gūmi cōponunt. Postea vero si res postulabit, etiā ijs, quæ nigrabilem expurgēt, vtare. Capiti prouidebitur cerati vsu quod fit ex thaplia. Atq; hæc qdē in principio peragenda sunt. Post vero reficiendus eger salubriter est cibus boni succi, frictione, in ambulatiōe, & balneo. Tradet autē de his methodus in idoneo operis loco. Porro ij sunt qui maxime lac requirunt, neglectoq; eo, oīum maxime sunt insanabiles. Cæterum, de mittendo his sanguine scire illud licet. Quicūq; parū habere sanguinis videbunt, ijs ad quendam succū pbiorem (sicuti prædixi) reductis detrudere sanguinē poteris, tum rursus reficere: eosdē etiā rursus purgare, ac rursus reficere. denoq; si res suadet, sanguinem mittere, potissimum quibus veluti limus vitiosus & crassus, totus est sanguis. At qui validi sunt, multiq; sanguinis, ijs statim à principio est detrahendus.

Quam perperam Erasistratus, ac Theſſalus sanguinis reiectionem curarint, ac de ulceribus quæ in sede, ac pene consistunt.

CAP. 15.

Horum quæ retuli, vel modo, vel ante, siue ea iueni ipse, siue iuxta Hippocratis viā vsurpabunt, nihil planè non examinātū, ac iudicio cōprobatū est, sed p experientiā oīa iudicata: in quibus erroris pericula ipsi ptulimus. Fructum ex eorū vsu habituri sunt quibuscunq; artis opera sunt cure. Siquidē alij veri sunt, alij sophistarū sermones. Quancū quid sophistas memoro: Cum etiā nō contēnendorū medicorū aliqui, etiā qui integra volumina de sanguinis reiectione pdiderūt, alia qdē multa, & parua recte pscripserint, maximorū autē auxiliorum nullius meminerint, parū intelligētes p multa illa & parua quæ recte admonent, longū ipsi ægrotis cōparandum interitū. Per hæc autē tria, q planè deplorati non sunt, oēs seruan: per sanguinis missionē, & purgationē, & ea quæ caput roborāt. Sanè in sequētibus, cū de succorum curatione p̄cipiemus, dicemus de sanguinis missione diligētius. Minime igit (sicuti medicorum nōnulli censent) à paruis incipiendum auxilijs

- A** auxilijs est. nec sicut illi dicunt, sentiendum, ista scilicet prius esse tentanda, mox si nihil profecerint, aggredienda maiora. nam in morbis in quibus periculum non impēdet, vera ea opinio est. at ubi moriendum aegro prorsus est, si phthoe semel exceptus sit, alienissimum a ratione est a minoribus inchoasse. Nam sicuti reliqua oīa ab Hippocrate tradita, ita illa quoq; sententia recte est dicta: Nempe ad vltimos morbos vltima prorsus remedia maxime valere. Quanam igitur inductus opinione Erasistratus in talium affectuum principio segnīs tardusq; est, post diligens cum perijt occasio: Nam sanguinis missione cum sanguis reijcitur, nusquā prorsus vitur, vitiosissima ratione inductus. sed nec purgat quenq; nec caput siccatur. Quibus nimirum si quis phthoe occupari periclitantes fraudet, quāuis reliqua oīa probe peragat, nihilo plus arbitratur agat. Nam sanguinem mittere recusat, ac solis artuum deinctiōibus ad eum auocandū vitur. quod (vt ipsemet ait) ad phlegmōnes tempora fat nobis sanguinis superfit, nec propter inopiam eius aegrum nutrire cogamur. Sed heus tu Erasistrate, dicat arbitrator aliquis, si post venam ruptam phlegmone iam pulmonem occuparit, non est quod speres hoīem sanandū, propter ipsas quas paulo ante cōprehendi rationes. Quare amplius opera tua non egebit proditus videlicet per te inter initia. Quippe idem facis quod gubernator, qui ubi per eius incuriam eversa nauis est, vectorū cuiuspiā asserē in manū dat, indeq; salutē cōparare suadet. Sed Erasistratus fortasse existimabat phlegmone esse ex ijs quae necessario vulnus comitētur. Verum si ita sentiebat, in magna planē erat ignorantia, cum videre cuiq; liceat sexcentis eorū, qui quōtidie singulari certamine decertant, maxima citra phlegmone glutinata vulnera, sic, vt secundo vel quarto die sint oīno in tuto. Nos vero etiā plurimos ex ijs, q̄ vas in pulmone ex casu, clamore, plagaue rupissent, priusquā phlegmone in vase rupto excitaretur, curauimus. Quōd si horum quoq; pulmones phlegmone inuasisse asserit, ipse suis ipsius placitis repugnat, simul princeps viscus, quod maxime vicinum cordi sit, phlegmone laborare asserit, simul hominē febri carere, itemq; rupta phlegmone nihil expulisse. Ergo a nobis quoq; inuicem audiat, nec fieri posse vt glutinetur vlcus, si phlegmone pulmonem inuasit, omninoq; si inuasit, febricitaturum, ac purulenta deinde cum phlegmone soluitur, tussi expulturum. Ergo si quis nec febricitabit, nec tussiet, nec sanē aliquā ex vlcere & phlegmone spuet: quae ratio est vt huius inesse pulmōni phlegmone dicas? Itaq; tum hoc maximū certe praesidium non recte ab eo damnatū est, tum purgatio sine vlla mentione p̄termissa. Ac nec vllum pharmacon quod efficax sit, contra vllum ex comprehensis generibus ab eo est positum. Quin siue caput fluxionem mittat, eo statu seruabit: siue ex intēperie ipsorum spiritualium tussis incidat, etiā ipsa sic manebit. Ergo Erasistratus statuario illi assimilis videtur, qui reliquis oībus partibus scite p̄fectis, statuā reliquit caecam. Nam quae, quae, reliquae pulchritudinis gratia, cum oculos desideres? Postea, si dijs placet, cum tanti viri maxime aberrent, egregius vir Theſſalus, q̄ artem ne nouit quidē, Methodicum se censet appellandum. Ac nunc ferme oēs sectatores eius sanguinē mittere videmus, tum alijs egrorum non paucis, q̄bus non solum non vtile, sed etiā noxium existimare id praesidiū oportebat, praesertim si proprijs ipsi hypothesibus starent: tum vero ijs, qui sanguinē, siue hunc p̄ vomitum, siue etiā cum tussi, reijciunt, modo valētes vires habeant. Sed quomodo cohererebunt hęc secum, vt venā ubi sanguis reijcitur, incidere subeant: & in commentarijs suis scribant remedium id adstrictis vitijs conuenire? Ergo ne se Methodicos amplius nominent, sed Empiricos, si reiecta ratione, quā esse rectam putabant, experiētia vtuntur ad inuenienda praesidia. An igitur in ijs quidē clare deprehendunt nec methodo, nec oīno ratione aliqua quicq; facere: ubi vero partes inutiles esse ad curationis inuentionē aiunt, non multo magis? At qui si quis ad memoriam reuocet ea quae de auribus, naribus, oculis, ore, pectore, pulmone, p̄terea vtero, vesica, & vētriculo, diximus: errare eos tota via videbit. Talis igitur erat qui ad phlegmone quē in pudēdo erat, macedonico medicamēto est vsus, ac cum eo etiā cataplasmate, quod relaxandi vim habebat, nepe solēni hoc quod ex pane, aqua, & oleo cōficitur. Etiā alius quidā illi p̄similis, qui ad sedē exulceratā iisdē est vsus. Verum de talibus, ubi de phlegmōnis disputabitur, agemus. Caterum vlcera quae citra phlegmone in pene sede ue cōsistunt, nullū cataplasma desiderant, sed medicamen quod cicatricē inducat, non tñ, me hercules, eius naturae quae vlcera, quae in carne sunt, inducere cicatrice possit, immo quae tanto magis siccare possit, quanto hae partes sunt carne sicciore. Quinetiam quod magis admirere, ipsorū quae in pene sunt vlcera, magis etiā siccari postulant, & quae in toto cole haeserunt, & quae extra hunc etiā finē eius qui glans dicitur infestant: minus vero quae in preputio sunt: atq; etiā his minus, quae cunq; in reliqua sunt cute, quae totum colē vestit. Cum igitur humidū in glande vlcus qdā ex amethodis istis medicis, istis inquam Theſſalijs, sanare aliquā non posset medicamētis ijs quae epulotica vocant: id est quae cicatricē inducunt, adhibuit in consiliū me. Vbi igitur ex me audiuit longe sicciore medicamēto particulam egere, propterea q̄ sicciore naturae esset, primum nō credidit: vt vero coactus necessitate est aliquo ex nostris medicamētis vti, tribus diebus sanatum vlcus est. perspicuumq; erat medicum nō tam fuisse de salute hominis laetatum, q̄ inde adeo tristatum q̄ in mala disciplinae secta fuisset educatus. Siquidem medicamē quod ex papyracea charta cōbusta fit, hoc scilicet nobis vsitatum, id genus vlcera sanat, sicuti etiā anethum vltum simili modo inspersum, itemq; cucurbita sicca.

Gal. methodi medendi

atq; vsta ad eundem modum: alia præterea multa ex ijs, quæ vehementer sicut illa siccant. Siqua vero eiusmodi vlcera sine madore sunt, ac recentia, ijs sola aloë salutare medicamen est. Insuper gigitur autem sicca, sed in tenuissimum ceu pollinē redacta. Hęc vero etiam quæ in sede consistunt sicca vlcera probe pcurat. Simillimā huic vim habet & cadmia vino elota, & sicca. Ab hac quoq; non longe abest argenti spuma Lithargyros græce dicta. Deinceps vero molybdæna sequitur. Omnibus vero tum minus inferens doloris, tum nullo minus efficax pompholyx est. Sin humidiora sunt, ipse per se pini cortex; itemq; lapis hematites vocatus idoneus est. Quod si profunditas quæpiam ipsis adsit, vbi exiccata fuerint, dictorum alicui tantulum mannæ admiscendum est, quantum sit ad carnē gignendā satis. Neq; igitur horum quicq; vel per somnium norunt, qui istius sunt alienæ à methodo sectæ: cū omne vlcus, in quacunq; animantis sit parte, eandem postulare curationē opinentur: neq; etiam quemadmodum suere quædam vlcera oporteat, veluti ea quæ abdomine contingunt, de quibus in sequenti libro cum ijs, quæ restant, vniuersis agetur.

GALENI METHODI MEDENDI, ID EST

DE MORBIS CVRANDIS,

LIBER SEXTVS.

ARGVMENT. LIBRI.

Nervorum, tendinum, ligamentorum, partiumq; quæ illorum natura participant, ossium quoq; curationem absoluit.

Prolixitatis librorum excusatio, ac quæ hætenus monstrata sunt.

CAP. I.

On dubito fore nonnullos quibus esse prolixus videbor, qui vnum hætenus morborum genus, quemadmodum methodo curet, exponam. Par est autē non tam mihi longitudinē hanc imputēt, q̄ ijs qui parum intelligētes quæ rectissime ab Hippocrate sint scripta, ea calumniari sunt conati, quos ne quemadmodum vlcus quidē recte curent, scire ostendī: nedum quod maius sit quicq;. Atq; ipsum quidem morbi genus, cuius vna species vlcus est, seu continuitatis, seu vnionis solutionem voces, nihil referat. Illud monstratum est methodū curandī eius, in quocunq; corporis mēbro sit, quæ qdem ab affectu ipso sumant indicationes seruare cōmunes: quæ vero ex partibus pbeantur, alias atq; alias habere. Cum. n. in carnosīs particulis inciderit, nominatur qdem vlcus: habet vero curationis indicatōnē oium qdem quæ præter naturā sunt cōmunem, sui scilicet ademptionē: quā vero ceu affectus præstat, vt per contraria tollat: quam vt diuisio est, vnitionē. Quippe generatio huius vitij in diuisione vnitatis cōsistit. Ideoq; in osse vocatur fractura, græce Catagma: in neruosis fibris Spasma: in musculis, vlcus & ruptio: quorū diffrentia prius iam dicta est. Idem tñ morbus cum in neruū & arteriam, & venā inciderit, nullā propriam appellatōnē est sortitus. mutatur autē interdum vlcus, interdum vulneris vel ruptionis appellatōnē. Ceterū parum esse de noibus sollicitum debere eum cui rerū scientiam inuenire sit ppositum, sepe iam diximus. Itaq; huc potius noibus neglectis pperemus: qm̄ non ex horū explicita impositione, sed ex appositis remedijs ægro salus paritur. Rursus igit reuocandū ad memoriā est, quæadmodum audacissimus Thessalus, cū nullā curandī vlcus methodū tradiderit, oēs tñ dixisse se arbitrat. Siquidem q̄ sinuosum vlcus postulet impleri, & simplex glutinari, hæc nec idiotis sunt ignota. Quæadmodum tñ methodo quis pharmaca inueniat, qbus vel impleat quod sinuosum est: vel glutinet, quod simplex est, hęc vulgus nō nouit. at id est quod medicis considerandum pponitur, atq; in eo alius alio est pstantior. Quippe veluti in pcedentibus ostēdimus, & inueniet remedia, & inuentis recte vtetur quisquis in medendi methodo est exercitatus.

Aduersus Thessalum de nerui puncturas ac de medicamentis quibus curatur.

CAP. 2.

Vt enim iam aliquid psequamur quod pcedentibus sit deinceps, singamus quempiam ad nos venire, cui tñ cutis acu sit puncta. Hunc hoīem, si is sit cui facile vlcera sanescant, etiam si citra medicamentum nudoq; mēbro ad opera consuea dimittas, nihil sentiet mali: in cui diffculter sanent, primum qdem dolebit, post etiam tum pulsu particula infestabit, tum phlegmone. Ac Empiricus qdem examinatione pcontandoq; hoīs naturam discet: Nos vero tum ex eiusmodi examinatione oibus his vsi quæ per experientia inueniant: tum nihilominus ex ijs notis quas de boni succi maliq; naturis habemus, præterea de ijs, qui acris hebetisq; sunt sensus, tum plenitudine grauatis, modiceq; se in succis habētibus, nō ignari q̄ qui vel plethoricus est, vel vitiosus succis premitur, vel acris est sensus, vel horum quibusdam oibus ue premitur, phlegmone tentabitur: qui contra est affectus, nihil mali sentiet. atq; hæc prospicientes, non equidem medicamenta quod glutinet imponemus, cuiusmodi plurima sunt eorum quæ Enæma vocant, (ea sunt quæ recentibus